

Posudek oponenta práce

Velice vítám, že bakalářská práce na naší katedře je věnována tomuto tématu. Je to nanejvýš potřebné a vysoce hodnotím snahu paní Dolejší. Práce je psána velmi čtivě, stručně jasně. Velice si vážím i empirické části. Snad jen doplnění úvodu, kde se popisuje nutnost a společenská potřeba vzdělávání ve zdravotnictví. Je nutno podtrhnout, že za několik posledních desítek let došlo k rychlému rozvoji medicíny i ošetřovatelství jako samostatného oboru. Uplatňují se dokonalejší a technicky náročnější diagnostické metody. Operační výkony jsou technizovány se spoustou specifík v pooperační péči. Obrovský rozmach zaznamenala také farmakoterapie. To vše klade velmi vysoké nároky na vzdělávání a specifikaci v práci zdravotních sester, které jsou nezastupitelným článkem zdravotní péče. Ošetřovatelství se stalo samostatným oborem s holistickým pohledem na pacienta. Tento pohled vyžaduje, aby sestry měly znalosti z oborů jako je psychologie, sociologie, etika ale i andragogika. Některá zdravotnická zařízení jsou obrovskými kolosy s několika sty až tisíci zaměstnaných sester. To vše vyžaduje precizní řízení lidských zdrojů. V současnosti je v ČR celoživotní vzdělávání sester zakotveno v zákoně. Kontrolou celoživotního vzdělávání středně zdravotnických pracovníků je nově vybudovaný registr spravovaný ministerstvem zdravotnictví.

Jak všichni víme, prochází naše zdravotnictví celou řadou změn. Tyto změny jsou předmětem i nebývalé ostrého politického boje. Nemám však pocit, že by všechny změny musely být v souladu se strategií Evropské unie, jak si autorka myslí na str. 9 práce. Je potřeba zdůraznit, že EU členskými zeměmi ukládá, aby vzdělávání sester bylo prováděno po 10 letech všeobecné přípravy v minimálně tříletém programu, který je nejméně polovinu vyučování věnován praktickému výcviku. Tuto směrnici splňujeme a to více než je uloženo. Zdravotnictví, školství, sociální věci, daně apod. patří do kompetence národních států. Sester se nejvíce dotýká zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů. Z něj plyne mimo jiné povinnost takzvané registrace zdravotnických pracovníků a povinnost celoživotního vzdělávání. Každý nelékařský zdravotnický pracovník, který chce dále vykonávat své povolání, musí být uveden

v registru zdravotnických pracovníků způsobilých k výkonu svého povolání bez odborného dohledu. Požadavky pro registraci jsou: odborná způsobilost, zdravotní způsobilost, bezúhonnost, seznam odborné praxe, výpis o získaných kreditních bodech. A právě oním získáváním kreditních bodů (jejichž počet má být 40 za dobu šesti let) se autorka v práci zabývá. Správně při tom vyvozuje, že finanční stránka získávání těchto bodů je pro celý systém velmi důležitá. Část nákladů si hradí sestry samy a z části jim přispívá zaměstnavatel. Rovněž se v praxi využívají tzv. bonusy na vzdělávání od firem, jejichž služby zdravotnická zařízení odebírají.

K tématu registrace, získávání kreditních bodů a celoživotního vzdělávání nelékařských zdravotnických pracovníků se dá říci, že je to na dlouhodobý proces a v současné době jsme pouze na jeho začátku. Jak ukazuje správně autorka snad se nestane pouze honbou za kreditními body bez ohledu na témata seminářů. Měl by skutečně přispět k celkovému prohlubování kvalifikace a vzdělanosti a tím i ke zlepšení a zkvalitnění odborné péče o nemocné. Nelze zapomínat, že finanční ohodnocení pracovníka, který takovému kreditní body získává, není zatím srovnatelné se západní Evropou a tak je to pro pracovníky stále spíše nutný výdaj peněz než investice, která se vyplatí. Na druhou stranu je možno už dnes vidět přínos těchto akcí pro praktický život a to nejen ve vzájemné výměně informací a zkušeností na těchto školeních, ale i navazování nových pracovních a osobních kontaktů. Takové vzdělávací akce dokáží pracovníky inspirovat, naplnit optimismem a novými nápady na řešení starých problémů.

Tolik na vysvětlenou, doplnění pohledů autorky na problémy v systému vzdělávání sester. Nicméně je tady ještě jeden problém, o kterém autorka práce píše až v samotném závěru na str. 48. Jsou to formy vzdělávání, jejichž příklady uvádí bc. Renata Vytejčková sa Seminári Dny Any Staňkové v roce 2003.

- 1) Terénní kurzy – organizovaný útvar, kde se shromažďuje skupina lidí, aby se mohla vzdělávat v určitém předmětu činnosti
  - a) Jednodenní školení – př. kurz periferní žilní kanilace
  - b) Krátké internátní školení – pořádají se pravidelně po stanoveném časovém intervalu většinou 3-7 dní, př. specializační kurz v oblasti péče o pacienta se stomií
- 2) Odborný seminář – účelem je poskytnout informace a napomoci účastníkům vytvořit si vědomosti o určitém problému či problematice, stimulovat aktivní diskusi mezi účastníky. Tok informací je od odborného specialisty k účastníkovi i výměna

informací mezi účastníky př. odborný seminář České asociace sester na téma nozokomiální infekce v chirurgii

- 3) Konference – účelem je shromáždit za krátkého času skupinu lidí se společným zájmem, poskytnutí informací na téma aktuálních otázek a diskuse k nim
př. Konference České asociace sester na téma: Etické aspekty oš. Péče.
- 4) Studijní zájezdy (exkurse) – návštěva jednotlivce nebo skupiny lidí mimo jejich pracoviště za účelem poznání a vzdělávání
- 5) Dlouhodobější postgraduální specializační kurzy
  - rozšíření kvalifikace, získání specializace pro práci v úseku speciální péče např. operační sál, ARO-JIP
  - cca 1-2 roky trvající v blocích výuky, zakončeno zkouškou, získání certifikátu
- 6) Sebevzdělávání (autodidaxe) – výukový proces, kdy účastník i lektor jsou v jedné osobě. Nutno mít studijní podporu:
  - a) literární
  - b) klasické masově komunikační prostředky
  - c) neliterární (videozáznamy)
  - d) klasické trenažéry (model pro resuscitaci)
  - e) elektrotechnická mediaNutná zpětná kontrola
- 7) Odborné stáže – prohloubení praktických dovedností i teoretických znalostí v daném oboru, zapojení do pracovní činnosti v určité časové náplni. Př. stáž sestry na klinickém oddělení jiného zdrav. zařízení.
- 8) Publikační, pedagogická a vědecko výzkumná činnost

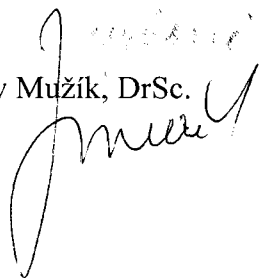
V časopise Sestra je uvedena studie, s touto problematikou související, kterou vypracovalo Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů v Brně. Cílem výzkumu bylo zjistit, jaké formy dalšího vzdělávání budou sestry v následujících letech preferovat. Tímto výzkumem se zjistilo, že věk sester je a bude důležitým faktorem při rozhodování, jakou formu vzdělávání budou sestry volit. Mladší sestry (18-34 let) budou dávat přednost vysokoškolskému studiu, starší sestry se budou rozhodovat mezi inovačními kurzy, školicími akcemi, odbornými stážemi, odbornými konferencemi, kongresy a sympozii. Z analýzy odpovědí výzkumu nejvíce sester preferovalo inovační seminář a školicí akce. Minimální zájem byl o publikační a pedagogickou činnost, vědecko-výzkumná činnost nebyla zvolena ani v jednom případě.

Několik závěrečných poznámek k empirické části bakalářské práce. Některé otázky např. č.1, 2 i 4 (druhá část) byly pro respondenty asi velmi obtížné. Je velmi těžké posuzovat koncepční zaměření systému dalšího vzdělávání účastníky kurzů ať již je to v jakékoliv oblasti. V závěrech autorky nelze odlišit co je interpretace dat, co je dojem autorky atd. Pozor na schematismus! Podobně jak jiné autoři přebírá autorka tvrzení, že peníze vše „spasí“. Problémy zdravotnictví a vzdělávání v něm jsou vždy věci určitých kompromisů. I s danými prostředky se dá zajistit celková smysluplnost a kvalita vzdělávacích akcí.

Práci pí. Kláry Dolejší považuji za velice zdařilou. Práce s odbornou literaturou je v souladu s pokyny katedry. Doporučuji proto tuto bakalářskou práci k obhajobě.

Praha 17.8.2009

Doc. PhDr. Jaroslav Mužík, DrSc.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Jaroslav Mužík', written over the typed name.